

พุทธประวัติ ปฐมโพธิกาล

ปริจเฉทที่ 8 : เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ และได้พระอัครสาวก

ปริจเฉทที่ 8 เป็นช่วงสำคัญของพุทธประวัติ เพราะเป็นการวางรากฐานพระพุทธศาสนาในแคว้นมคธ ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการเมืองและวัฒนธรรมของชมพูทวีป อีกทั้งเป็นช่วงที่พระพุทธเจ้าได้ พระอัครสาวกทั้งสอง คือ พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ ผู้เป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระศาสนา

1. เสด็จสู่กรุงราชคฤห์

หลังจากทรงโปรดขฤลิ 3 พี่น้องและบริวารจนบรรลุนิพพานแล้ว พระพุทธเจ้าพร้อมพระสาวกจำนวนมากเสด็จไปยัง กรุงราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ และประทับ ณ ลัฏฐิวัน (สวนตาลหนุ่ม) ขำวการเสด็จมาของพระองค์แพร่สะพัดไปทั่วว่า

“พระสมณโคดม โอรัสแห่งศากยวงศ์ ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และประทับอยู่ที่ลัฏฐิวัน”

2. พระเจ้าพิมพิสารทรงเข้าเฝ้า

พระเจ้าพิมพิสารพร้อมราชบริพารเสด็จเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ในหมู่ราชบริพารมีผู้แสดงความเคารพแตกต่างกัน เพราะยังไม่แน่ใจว่า

- พระพุทธเจ้า
- หรืออูรุเวลกัสสปะ

ผู้ใดเป็นศาสดาที่แท้จริง

พระอูรุเวลกัสสปะจึงลุกขึ้นกราบพระพุทธเจ้า แล้วประกาศต่อหน้าทุกคนว่า “พระพุทธองค์ทรงเป็นพระศาสดาของข้าพเจ้า ส่วนข้าพเจ้าเป็นเพียงสาวกของพระองค์” เมื่อทุกคนหมดความสงสัย พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดง อนุปุปพิกขา และ อริยสัจ 4 ผลคือ

- ราชบริพารส่วนใหญ่ได้ ดวงตาเห็นธรรม
- ที่เหลือเกิดศรัทธาและถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ

3. ความปรารถนา 5 ประการของพระเจ้าพิมพิสาร

พระเจ้าพิมพิสารทรงเล่าว่า ตั้งแต่ยังเป็นราชกุมาร พระองค์ได้ตั้งความปรารถนาไว้ 5 ประการ คือ

1. ได้ครองราชสมบัติแห่งแคว้นมคธ
2. พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จมายังแคว้นของพระองค์
3. ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า
4. ได้ฟังพระธรรมจากพระองค์
5. ได้เข้าใจพระธรรม

เมื่อทุกประการสำเร็จสมดังปรารถนา พระองค์ทรงปลาบปลื้มเป็นอย่างยิ่ง และประกาศตนเป็นอุบาสก เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า คำว่า “พระอรหันต์” เป็นคำที่ชาวอินเดียรู้จักและเคารพนับถือมาก่อนแล้ว แม้พระมหากษัตริย์ก็ทรงปรารถนาจะได้พบและฟังธรรมจากพระอรหันต์

4. การถวายวัดเวฬุวัน

วันรุ่งขึ้น พระเจ้าพิมพิสารทรงถวายภัตตาหารแด่พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ จากนั้นทรงถวาย พระราชอุทยานเวฬุวัน (สวนไผ่) แด่พระสงฆ์ โดยมีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน พระพุทธเจ้าทรงรับไว้ และทรงอนุญาตให้พระสงฆ์สามารถรับวัดหรืออารามที่ผู้มีศรัทธาถวายได้ เวฬุวัน จึงเป็น

- วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา
- อารามแห่งแรกของพระสงฆ์

5. พระสารีบุตรได้พบพระอัสสชิ

วันหนึ่ง พระอัสสชิ หนึ่งในปัญจวัคคีย์ออกบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ สารีบุตรปริพาชก เห็น กิริยาสงบ สบาย และน่าเลื่อมใส จึงเข้าไปถามว่า “ใครเป็นศาสดาของท่าน และพระองค์ทรงสอนอย่างไร”

พระอัสสชิตอบด้วยพระคาถาสั้น ๆ ว่า

“ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ พระตถาคตทรงแสดงเหตุแห่งธรรมนั้น และทรงแสดงความดับแห่ง ธรรมนั้น” เมื่อได้ฟังเพียงเท่านี้ สารีบุตรก็บรรลุ ดวงตาเห็นธรรม

6. พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะบวช

สารีบุตรกลับไปบอกเพื่อนสนิทคือ โมคคัลลานะ เมื่อโมคคัลลานะได้ฟังธรรมเดียวกัน ก็ ได้ดวงตาเห็นธรรมเช่นกัน ทั้งสองจึงพาบริวารไปเฝ้าพระพุทธเจ้าที่เวฬุวัน และทูลขอบวช พระพุทธเจ้าทรงประทานอุปสมบทให้ทั้งหมด

7. พระมหาโมคคัลลานะบรรลุพระอรหันต์

หลังบวชได้ 7 วัน พระมหาโมคคัลลานะไปปฏิบัติธรรมที่กัลลวาลมุตตคาม ขณะเจริญสมาธิ ท่านเกิดอาการง่วง พระพุทธเจ้าจึงเสด็จไปแนะนำวิธีแก้ง่วง และทรงสอนให้ พิจารณาว่า

- อย่ายึดมั่นสิ่งใด
- ทุกสิ่งไม่เที่ยง
- ควรปล่อยวางค้นหาและอุปาทาน

เมื่อปฏิบัติตามโอวาท ท่านก็บรรลุพระอรหันต์ในวันที่ 7 หลังบวช

8. พระสารีบุตรบรรลุพระอรหันต์

พระสารีบุตรบวชได้ 15 วัน วันหนึ่ง พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่ ที่มณฑปปริพาชก เนื้อหาคำคัญคือ

- อย่ายึดมั่นในความคิดเห็นของตน
- ความเห็นที่ยึดมั่นนำไปสู่การโต้เถียง ความขัดแย้ง และความเบียดเบียน
- กาย เวทนา และสรรพสิ่งทั้งหลาย ล้วนไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และไม่ใช่อัตตา

ขณะถวายงานพัสดุอยู่เบื้องหลัง พระสารีบุตรพิจารณาตามพระธรรมเทศนา จิตของท่านหลุดพ้นจากอาสวะทั้งปวง และบรรลุพระอรหันต์

9. พระอัครสาวกทั้งสอง

เมื่อทั้งสองบรรลुพระอรหันต์แล้ว พระพุทธเจ้าทรงแต่งตั้งให้เป็นพระอัครสาวก คือ พระสารีบุตร

- อัครสาวกเบื้องขวา
- เลิศทางปัญญา (เอกทัศคະດ້ານປັນຍາ)

พระมหาโมคคัลลานะ

- อัครสาวกเบื้องซ้าย
- เลิศทางฤทธิ์ (เอกทัศคະດ້ານຖຸທິ)

พระอัครสาวกทั้งสองเป็นกำลังสำคัญในการช่วยพระพุทธเจ้าสั่งสอนพระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา

10. การตั้งมั่นของพระพุทธศาสนา

หลังจากทรงตั้งพระศาสนาในแคว้นมคธแล้ว พระพุทธเจ้าเสด็จจาริกไปยังแคว้นต่าง ๆ ทรงแสดงธรรมแก่ประชาชนทุกชนชั้น จนมีผู้เข้ามาเป็น

- ภิกษุ
- ภิกษุณี
- อุบาสก
- อุบาสิกา

รวมกันเป็น พุทธบริษัท 4 ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แพร่หลาย

สรุป

ปริเฉทที่ 8 แสดงถึงการวางรากฐานพระพุทธศาสนาในแคว้นมคธ พระเจ้าพิมพิสารทรงถวายวัดเวฬุวัน ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกของพระสงฆ์ และพระพุทธเจ้าทรงได้พระอัครสาวกทั้งสอง คือ พระสารีบุตร ผู้เลิศทางปัญญา และ พระมหาโมคคัลลานะ ผู้เลิศทางฤทธิ์ ทั้งสองช่วยพระองค์เผยแผ่พระธรรมอย่างกว้างขวาง จนเกิดพุทธบริษัท 4 อันเป็นรากฐานสำคัญของพระพุทธศาสนา

ข้อคิด

ความสำเร็จของพระพุทธศาสนาไม่ได้เกิดจากพระพุทธเจ้าพระองค์เดียว แต่เกิดจาก การมีผู้นำที่มีปัญญา มีผู้ช่วยที่มีความสามารถ และมีชุมชนผู้ปฏิบัติที่เข้มแข็ง พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะเป็นแบบอย่างของผู้ใช้ปัญญา ความเพียร และความอ่อนน้อม จนสามารถเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระธรรมเพื่อประโยชน์ของโลก.

